

VANN: Tilgang til vann kan være så mangt. Dette er fra Khartoum, Sudan.

FOTO: TERJE ØSTIGÅRD

Det var et skrekkscenario Al Gore og Jonas Gahr Støre la frem på klimamøtet i København. Men selv om det kanskje ikke blir så ille som de spår, er det all mulig grunn til å se dystert på fremtiden, hevder **TERJE ØSTIGÅRD** i denne artikkelen.

Nå er det virkelig alvor

SKREKKSCENARIO: Under klimaforhandlingene i København la Jonas Gahr Støre og Al Gore frem et nytt skrekkscenario, hvor det fremkom at havet vil stige mer enn antatt innen 2100, kanskje inntil to meter, men mer sannsynlig et sted mellom 0,5-1,5 meter. Og utenriksministeren tilføyde: «Man må være merkelig skrudd sammen hvis man ikke skjønner at dette er alvor». Hvis man ikke begrenser klimautslippene og reduserer oppvarmingen, kan det synes som om det vil bli jordens undergang innen 2050.

Til dette skrekkscenarioet er det en god og en dårlig nyhet å tilføye. Den gode nyheten er at verden ikke går under i 2050, selv om enkelte arter kan dø ut. Den dårlige nyheten er at selv om de mest utopiske klimaavtalene blir innfridd, så vil det mest sannsynlig være større problemer på jorden i 2050 enn det er i dag. Hva er det klimapolitikken ikke kan løse?

PÅVIRKER: Menneskeheten påvirker miljø og miljø påvirker menneskeheten. Denne erkjennelsen er utgangspunktet for å bedre miljøet, og alt blir satt inn på hvordan vi forbruker ressurser hvor målet er utslippsreduksjon og lavere forbruk. Biodiversitet i flora og fauna er videre et udiskutabelt mål, men fra et humant perspektiv er det menneskeheten som står i fokus.

I dag er det cirka 6,7 milliarder mennesker på jorden, mens det i 2050 forventes å være over ni milliarder mennesker, og 2/3 av befolkningen vil bo i byer. Den

største befolkningsveksten vil skje i Afrika og Asia, og med urbaniseringen vil det bli mer slum.

Konsekvensene av klimaendringer vil være mye mer dramatiske for ni milliarder mennesker enn for seks milliarder mennesker. I dag lever over en milliard mennesker i ekstrem fattigdom, mer enn en milliard mennesker har ikke tilgang til rent drikkevann, og 2,5 milliarder mennesker har ikke tilfredsstillende sanitærforhold. FNs tusenårs mål er å halvere andelen av mennesker som sulter og lever i ekstrem fattigdom.

MER SULT: Med en dramatisk befolkningsvekst i de områdene i dag hvor fattigdommen er størst, vil selv en halvering av fattigdommen medføre at det faktiske antallet mennesker som sulter øker. Selv med redusert forbruk blant rike land i Vesten, vil en forbedring av levekårene blant fattige medføre mer forbruk, og ni milliarder forbruker mer enn seks milliarder.

I et slik perspektiv kan man spørre hvorfor befolkningsreduksjon er et tabubelagt ikke-tema blant politikere som vil redde verden? Når verden ikke klarer å løse fattigdomsproblemene i dag, hvor realistisk er det at det internasjonale samfunnet skal løse de samme problemene med 50 prosent befolkningsvekst?

Ressurskrisen som vil komme har tre årsaker: ressursbruk per person, fordeling av forbruket og antall mennesker på jorden. Redusering av forbruket i vesten er en faktor, men ikke den eneste. Det er estimert at det er nok mat på kloden til ni milliarder mennesker hvis vi i vesten spiser mindre kjøtt, men derfra til at de fattige som sulter skal få mat krever helt andre tiltak. Å skape vilje til å fordele res-

surser fra i-land til u-land krever politisk og økonomisk handling som i liten grad er til stede i en verden med seks milliarder mennesker. Troen på at det vil bli lettere med ni milliarder mennesker synes lite realistisk.

KATASTROFER: Katastrofale flommer og tørkeperioder rammer hardest der hvor befolkningen er tettest og fattigst, og havnivåøkning der befolkningsøkningen vil være størst, vil medføre enda mer menneskelig lidelse, med påfølgende globale konsekvenser som migrasjon av store grupper med mennesker.

Det er enklere for politikerne å snakke om kvoter og teknologiske løsninger angående CO2-lagring enn sosiale og svært kostnadskrevene reformer som vil muliggjøre at familier ikke trenger mange barn. Uten velferd, sikkerhetsnett og familieplanlegging blir barna de eneste som kan ta seg av foreldrene når de blir gamle.

Klimaavtaler løser ikke verdens problemer, men redusert ressursbruk og forurensing kan hindre de verste konsekvensene av den utfordringen det blir når ni milliarder mennesker skal leve sammen på denne kloden. Oppgaven hadde vært enklere om befolkningen var mindre. Det er store utfordringer for menneskeheten som ikke er på agendaen ennå.

TERJE ØSTIGÅRD

post.doc v/Unifob Global, Universitetet i Bergen

BA 20. desember

Kvifor er det så mykje verre?

SJOKKOPPSLAG: I BA sitt søndagsnummer 20. desember er det eit sjokkoppslag på første side, der me under eit svært bilde av ni andreklassingar og ein lærar ved Træet skule på Askøy kan lesa at desse elevane blir nekta retten til undervisning på bokmål. Bakgrunnen er kravet i Opplæringslova om at det må vera minst ti elevar dersom foreldre skal ha rett til eigen klasse eller basisgruppe i ei anna målform enn den som er hovudmål på skulen. I dette tilfellet manglar det altså ein elev på å oppfylle dette kravet.

I Hordaland Mållag har vi satsa mykje på å byggja opp positive haldningar til nynorsk i dei to nynorskkrinsane på Nord-Askøy. Dette oppslaget i BA er ikkje akkurat eigna til å skapa positive haldningar. Men det same kan seiast når andre målfolk går ut i Askøyværingen og kallar det språkimperalisme når foreldre krev bokmål.

ODDVAR SKRE

TOSPRÅKLEG: Personleg meiner eg at den viktigaste oppgåva for mållaget no må vera å gjera alle nordmenn tospråklege, men at foreldreretten må setjast høgt, og at delingstalet ikkje nødvendigvis bør vera så høgt som ti elevar. Dette er ting me kan gjera lite med på kort sikt, og det slår likt ut for nynorsk- og bokmålslevar.

Det er såleis ikkje berre bokmålsforeldra på Træet som opplever dette, i langt større grad går reglane i Opplæringslova ut over nynorskforeldre. I Sandnes kommune blei såleis foreldre ved sju barne-skular nekta retten til å oppretta nynorske parallellklassar for nokre år sidan, endå dei oppfylte kravet om ti elevar.

I Bergen skjedde det same på Krohningen, Smørås og Møhlenpris. Desse sakene fekk ikkje store oppslag i BA eller andre aviser. Derimot er det ei heilt anna sak når det er bokmålsforeldre på Askøy det går ut over. Kvifor det er så mykje verre å bli nekta bokmål enn nynorsk, kan ein berre undrast over.

IKKJE PROBLEM: Men med den tilstrøyminga av bergenserar til Nord-Askøy som har skjedd etter at det blei slutt med bompengane på Askøybrua, trur eg eigentleg ikkje at det kjem til å bli noko stort problem å få ti bokmålslevar på kvart klasstrinn i åra framover.

● **Oddvar Skre** er skulemålsansvarleg i Hordaland Mållag

FAKTA

- Klimaavtaler løser ikke, men kan minske, verdens store problemer.
- I 2050 vil jordens befolkning være på ni milliarder.
- Befolkningsreduksjon er et politisk tabu-område.